Офіційний сайт Президента України : вебсайт. URL: https://www.president.gov.ua/news/poslannya-prezidenta-ukrayini-do-verhovnoyi-radi-ukrayini-pr-49726 (дата звернення: 15.05.2019).

Офіційний сайт Президента України : вебсайт. URL: https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-vidkritti-somogo-zasidannya-ra-50986 (дата звернення: 15.05.2019).

II. Офіційна сторінка інформаційної агенції УНІАН.

Офіційна сторінка інформаційної агенції УНІАН: вебсайт. URL: https://www.unian.ua/politics/konstituciyniy-sud-zelenskiy-zvernuvsya-do-slugi-narodu-potribni-zhorstki-rishennya-novini-ukrajina-11203751.html (дата звернення: 25.11.2020).

Чулінда Людмила Іванівна,
доцент кафедри конституційного та адміністративного права Юридичного факультету Національного авіаційного університету, кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ОФІЦІЙНОГО ТЕКСТУ МІЖНАРОДНИХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

З метою адаптації законодавства України у сфері цивільної авіації до міжнародних та європейських стандартів, зокрема, забезпечення входження України до спільного авіаційного простору, гармонізації законодавства України з нормами та стандартами Європейського Союзу актуальною є проблема оприлюдненого офіційного тексту міжнародних та європейських актів цивільної авіації саме українською мовою.

Відповідно до статті 9 Конституції України міжнародні договори, згода на обов‘язковість яких надана Верховною Радою України, стають частиною національного законодавства, тому невідкладною проблемою є забезпечення їх адекватних перекладів, аналізу, зокрема, актів цивільної авіації та узгодження проєктів законів та інших нормативно-правових актів у пріоритетних сферах адаптації.

Закон України «Про міжнародні договори України» 2004 року (далі Закон) встановлює порядок укладення, виконання та припинення дії міжнародних договорів України з метою належного забезпечення національних інтересів, здійснення цілей, завдань і принципів зовнішньої політики України, закріплених у Конституції України та законодавстві України.

Відповідно до Закону чинні міжнародні договори України публікуються українською мовою в «Зібранні діючих міжнародних договорів України» та інших офіційних друкованих виданнях України. Офіційний переклад багатосторонніх міжнародних договорів України на українську мову здійснює Міністерство закордонних справ України в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (стаття 21 Закону). Чинні міжнародні договори України включаються в установленому порядку до Єдиного державного реєстру нормативних актів.

Стаття 9 цього Закону проголошує, що ратифікація міжнародних договорів України здійснюється шляхом прийняття закону про ратифікацію, невід'ємною частиною якого є текст міжнародного договору українською мовою. Пропозиції щодо затвердження міжнародних договорів України включають текст міжнародного договору українською мовою (стаття 12 Закону).

Основний міжнародний документ для цивільної авіації – Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 року, до якого Україна приєдналася у 1992 році, оприлюднений українською мовою. Проте «Опис додатків до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію» на сайті Верховної Ради України можна знайти лише російською мовою.

На жаль, аналіз інших міжнародних договорів, оприлюднених на офіційних сайтах, зокрема на офіційному сайті Верховної Ради України, доводить, що велика кількість таких міжнародних документів оприлюднені російською мовою. Серед таких важливих міжнародних договорів про цивільну авіацію є такі: Регламент № 2027/97 Ради ЄС про відповідальність повітряних перевізників у зв'язку з перевезеннями пасажирів і багажу (набув чинності для України 1997 року); Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень (набула чинності для України 1960 року); Протокол про поправки до Конвенції для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень, підписаної у Варшаві 12 жовтня 1929 р. (набув чинності для України 1963 року); Угода про міжнародний повітряний транспорт (набула чинності для України у 1992 році), у кінці цієї Угоди навіть зазначається, що це неофіційний переклад та багато інших.

Підписуючи Конвенцію про міжнародну цивільну авіацію у 1992 році, Україна брала на себе зобов'язання привести своє чинне законодавство у відповідність до вимог міжнародних та європейських стандартів. Цей механізм охоплює адаптацію законодавства, офіційний переклад українською мовою текстів нормативно-правових актів,

оприлюднення текстів міжнародних та європейських актів, до яких Україна приєдналася, українською мовою, послідовну реформу правозастосовних органів, утворення нових і реформування існуючих інститутів, а також інші додаткові заходи, необхідні для ефективного правоутворення та правозастосування.

Авіаційна законодавча база України розробляється відповідно до стандартів і рекомендованої практики Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО), нормативних актів Міжнародної асоціації повітряного транспорту, Європейської організації з безпеки аеронавігації (Євроконтролю), інших міжнародних авіаційних організацій та з урахуванням законодавства Європейського Союзу у галузі цивільної авіації.

Наближення законодавства цивільної авіації України до міжнародних та європейських стандартів є важливим елементом правової реформи, яка відбувається у нашій державі. Метою використання міжнародного досвіду є досягнення відповідності правової системи України міжнародним та європейським стандартам цивільної авіації.

Привертає увагу чинний Наказ Державіаслужби України № 356 від 07.11.2011 «Про порядок роботи з документацією ІКАО, що надходить до Державіаслужби України» [1], який визначає послідовність роботи з документацією ІКАО у Державіаслужбі України. Відповідно до тексту даного документа Циркулярні листи ІКАО російською мовою, зареєстровані і розглянуті Головою Державіаслужби України, надаються до структурних підрозділів для підготовки відповідей на запити та листи ІКАО, а також опрацювання проектів поправок до документів ІКАО.

У разі прийняття поправки до додатків, що містить Стандарт або Рекомендовану практику, та надання Україною згоди на її застосування структурний підрозділ ініціює внесення змін до національних нормативно-правових актів, що випливають з прийнятих змін до Міжнародних стандартів і Рекомендованої практики та інших документів ІКАО.

Порядок роботи з документацією ІКАО навіть містить зразок повідомлення про незгоду з поправкою Додатка або дотримання положень Додатка українською мовою. Це означає, що Україна, надаючи важливу інформацію, має створювати текст українською мовою, проте Юридичний відділ департаменту правового та адміністративного забезпечення використовує документ російською мовою, здійснює самостійно неофіційний переклад документа, оскільки тексту українською мовою не існує [2].

З метою гармонізації авіаційної нормативно-правової бази України зі стандартами ЄС для підтримки Державної авіаційної служби України у 2019 році був розпочатий проєкт «Розвиток авіаційної законодавчої бази України шляхом наближення до законодавства ЄС» (SAFER-U), який фінансується Європейським Союзом (його бюджет складає 2,5 млн євро) [3].

Проєкт SAFER-U зосереджений на вдосконаленні українських правил безпеки польотів в сферах льотної експлуатації цивільних повітряних суден та сертифікації льотного екіпажу цивільної авіації і вимагає від усіх зареєстрованих українських авіакомпаній, навчальних організацій та льотного екіпажу відповідати новим стандартам. У процесі виконання цього проєкту у держави є можливість приділити увагу перекладу міжнародних та європейських стандартів цивільної авіації українською мовою.

Отже, питання офіційного тексту міжнародних та європейських стандартів цивільної авіації, офіційних перекладів міжнародних документів українською мовою, гармонізації термінологічно-мовного оформлення перекладів з мовою внутрішнього законодавства потребує особливої уваги, що пов’язано не лише із суто мовними проблемами, а й із забезпеченням виконання вимог Закону України «Про міжнародні договори України».

Список використаних джерел:

1. Наказ Державіаслужби України № 356 від 07.11.2011 «Про порядок роботи з документацією ІКАО, що надходить до Державіаслужби України». Електронний ресурс: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356763-11#Text

2. Про порядок роботи зі Стандартами та Рекомендованою практикою ICAO. Електронний ресурс: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356763-11#top

3. Проєкт SAFER-U (Розвиток авіаційної законодавчої бази України шляхом наближення до законодавства ЄС). Електронний ресурс: https://avia.gov.ua/proyekt-safer-u-rozvitok-aviatsijnoyi-zakonodavchoyi-bazi-ukrayini-shlyahom-nablizhennya-do-zakonodavstva-yes/